

## **ЛАВРЕНЮК НАТАЛІЯ СЕРГІЙВНА**

Національний університет «Одеська юридична академія»,  
аспірантка кафедри господарського права і процесу

### **ОЗНАКИ ТРАНСПОРТНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В КОНТЕКСТІ СПІВПРАЦІ УКРАЇНА-ЄС**

Зазначимо, що підписання Україною Угоди про Асоціацію з ЄС створює нові можливості для ефективнішого функціонування транспортно-логістичної системи в цілому, транспортної інфраструктури зокрема, введення міжнародних стандартів, обмеження надмірного втручання державних органів влади до логістичних процесів, прозорих умов залучення іноземного капіталу та пошуку додаткових джерел фінансування транспортно-логістичної галузі України.

Слід звернути увагу на те, що в розумінні євроінтеграційного підходу транспортна інфраструктура – це система обслуговуючих транспортні перевезення та послуги об'єктів і транспортної мережі, що забезпечують здійснення транспортної діяльності в процесі транскордонного співробітництва України та Європейського Союзу в межах транспортної політики ЄС. Наголосимо, що нами вперше буде розроблено ознаки транспортної інфраструктури, що становить теоретичну та практичну цінність. Враховуючи вищевикладене, спробуємо виявити та класифікувати ознаки транспортної інфраструктури в контексті співпраці України з Європейським Союзом.

Пропонуємо розглянути ознаки транспортної інфраструктури через її властивості.

Головними властивостями (характерними ознаками) є:

1) складається з компонентів;

Слід зазначити, що відповідно до обраного підходу до визначення поняття «транспортна інфраструктура» існують різні погляди на її склад. Одні автори відносять до неї лише транспортні організації, що різко звужує поняття транспортної інфраструктури і зводить його до інфраструктури транспортних послуг. Інші автори, навпаки, пропонують занадто розширене трактування транспортної інфраструктури, включаючи в неї всі національні інститути, а також систему органів влади й управління, що забезпечують регулювання економіки [1]. В нашому випадку транспортна інфраструктура складається з обслуговуючих транспортні перевезення та послуги об'єктів і транспортної мережі (сукупність шляхів сполучення всіх видів транспорту).

2) має безпосередній зв'язок з економікою;

Так, наприклад, у межах організаційно-правового підходу до визначення транспортної інфраструктури йдеться про взаємодію між основними суб'єктами виробничих відносин – продавцем і покупцем (В. В. Мова, Ю. Ф. Кулаєв [2], С. А. Єрохін [3]), взаємозв'язок транспортної інфраструктури та платоспроможного попиту (С.І. Пирожков [4]). В контексті інституціонального підходу транспортна інфраструктура –

це комплекс інститутів, тобто суб'єктів економіки, що забезпечують нормальне, безперервне функціонування транспортного об'єднання виробників (А. М. Новікова [5]). Наостанок у комплексному підході вбачається подвійність сутності транспортної інфраструктури як економічної категорії (Садловська І.П. [6]). Більше того, з розвитком економіки країни транспортна галузь має змінюватися відповідно до динаміки попиту на транспортні послуги.

3) забезпечує здійснення транспортної діяльності.

Ми не будемо зупинятись детально на ознаках транспортної діяльності і її належності до господарської через належну увагу у наукових працях юристів-господарників (див., наприклад, [7]) лише зазначимо, що складові компоненти транспортної інфраструктури задовольняють функцію перевезення.

Другорядними властивостями (нехарактерними ознаками) є:

1) безпосередньо пов'язаність з транспортною системою;

Зауважимо, що наразі місце транспортної інфраструктури в транспортній системі не визначено. Наводимо деякі точки зору щодо цього:

О. Г. Топчієв вважає транспортну інфраструктуру не тільки практично тотожною транспортній системі, а й розглядає транспортний комплекс як складову транспортної інфраструктури [8].

На думку В.В. Шемаєва транспортна інфраструктура є складовою частиною єдиної транспортної системи [9, с. 57].

Н.М. Бондар вказує на те, що транспортну інфраструктуру слід розглядати як цілеорієнтовану підсистему транспортної системи [10].

На нашу думку, кожне із запропонованих пропозицій має право на існування через те, що наведені представники дотримуються різних підходів до визначення поняття «транспортна інфраструктура». Однак, з практичної точки зору відсутність доктринальної єдності створює перепони для здійснення законодавчої техніки через термінологічний хаос.

Вбачається доцільним навести власну думку через дотримання іншого (авторського) підходу. Тож з точки зору євроінтеграційного підходу транспортна інфраструктура є одним із компонентів транспортної системи, адже, як відомо, до складу транспортної системи відносяться: шляхи сполучення, транспортні засоби, засоби для навантажувально-розвантажувальних робіт, що забезпечують перевезення людей і вантажів із використанням сучасних прогресивних технологій [11, с. 6], інфраструктура транспорту, спеціалісти в сфері обслуговування і забезпечення перевезень. Відмітимо також, що Україна включена до Транс'європейської опорної транспортної мережі (TEN-T) і є важливим учасником розбудови стратегічного транспортного коридору у сполученні Європа – Азія.

2) передбачає транскордонне співробітництво.

Відмітимо, що транспортна галузь характеризується транскордонністю, а транспортна галузева співпраця відбувається між Україною та Європейським Союзом на основі Угоди про асоціацію та транспортної політики.

Крім того, можна виділити такі дві групи ознак транспортної інфраструктури як родові та спеціальні.

Родові ознаки визначають правову природу транспортної інфраструктури через забезпечення її компонентами здійснення транспортної діяльності як господарського виду.

Спеціальні ознаки є похідними від родових і дозволяють розкрити місце, роль та особливості обслуговуючих транспортні перевезення та послуги об'єктів і транспортної мережі. Однак це не є предметом цього дослідження тому не будемо розглядати їх детально.

Таким чином, через призму невіддільних властивостей досліджена специфіка транспортної інфраструктури в умовах співробітництва України з Європейським Союзом в галузі транспорту вказала на деякі згруповані нами ознаки що свідчить про чітку відмежованість і автономність предмету дослідження від подібних наявних в науковому обігу термінів.

### **Список використаної літератури:**

1. Садловська І.П. Стратегічне управління національною транспортною інфраструктурою України: Монографія. / Садловська І.П. – К.: П.П. «Сердюк В.Л.», 2011. – 356 с.
2. Кулаєв Ю.Ф. Економіка залізничного транспорту: навч. посіб. / Ю. Ф. Кулаєв – 2-ге вид., допов. та переробл. – К.: Фенікс, 2012. – 240 с.
3. Єрохін С. Структурна трансформація національної економіки (теоретико-методологічний аспект): монографія / С. Єрохін. – К.: Світ знань, 2002. – 528 с.
4. Пирожков С. І. Методичні рекомендації щодо оцінки рівня економічної безпеки України / С. І. Пирожков. – К.: НІПНБ, 2003. – 42 с.
5. Новікова О.Ф., Покотиленько Р.В. Економічна безпека: концептуальне визначення та механізми забезпечення: монографія / НАН України, ін.-т. економіки промисловості. Донецьк, 2006. – 408 с.
6. Садловська І. П. Стратегічне управління національною транспортною інфраструктурою України : монографія / І. П. Садловська. – Київ : ПП «Сердюк В. Л.», 2011. – 356 с.
7. Актуальні проблеми господарського права (Особлива частина) : навч. посібник / за ред. В. С. Щербини, В. В. Резнікової ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – Київ : Ліра-К, 2018. – 800 с.
8. Топчієв О.Г. Територіальна організація портової діяльності регіону у контексті формування транспортно-логістичних мереж / О. Г. Топчієв, Н. Є. Нефедова // Український географічний журнал. – 2013. – № 1. – С. 18-26.
9. Шемаєв В. В. Управління розвитком транспортної інфраструктури в системі економічної безпеки держави [Текст] : дис. ... д-ра екон. наук : 21.04.01 / Шемаєв Володимир Володимирович ; Нац. ін-т стратег. дослідж. – Київ, 2018. – 382 с.
10. Бондар Н.М. Розвиток транспортної інфраструктури України на засадах державо-приватного партнерства: монографія / Н.М. Бондар. – К.: НТУ, 2014. – 336 с.

11. Міщенко М.І. Загальний курс транспорту: навчальний посібник / М.І. Міщенко, А.В. Хімченко, І.Ф. Вороніна, Ф.М. Судак. – Донецьк: Норд-прес, 2010. – 323 с.

**Ключові слова:** транспортна інфраструктура, ознаки, властивості, співпраця, євро-інтеграційний підхід.

**Ключевые слова:** транспортная инфраструктура, признаки, качества, сотрудничество, евроинтеграционный подход.

**Key words:** transport infrastructure, features, qualities, cooperation, euro-integration approach.

## **СЛАТВИНЬСКА ВАЛЕРІЯ МИКОЛАЇВНА**

Національний університет «Одеська юридична академія»,  
магістр права факультету міжнародно-правових відносин

### **ЩОДО ЗНАЧЕННЯ МЕХАНІЗМУ ГОСПОДАРЬКО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ В ТРАНСПОРТНІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ**

Попри те, що механізм правового регулювання, як теоретична категорія, розроблявся у правознавстві протягом півстоліття, наразі значна кількість проблем, пов'язаних з цим, залишається дискусійною.

Між тим деякі питання механізму правового регулювання та господарсько-правового механізму були виявлені у працях таких українських вчених, як: Н.Г. Александров, С.С. Алексеев, А. Бобкова, В.М. Горшенев, А. Демидова, В.П. Казимирчук, Р. Кузьмін, В. Полухович, Ф.М. Фаткуллін, Ф.Ф. Фаткуллін, Р.О. Халфіна, В.Ф. Яковлев. Однак через призму транспортної системи механізм господарсько-правового регулювання досі не розглядався.

На початку нагадаємо, що механізм господарсько-правового регулювання водного транспорту – система правових засобів, спрямованих на упорядкування господарських відносин на водному транспорті, яка реалізується за допомогою суб'єктів організаційно-господарських повноважень та господарсько-правового регулювання водного транспорту. Його значення проявляється через сутність та роль в транспортній системі. У зв'язку з цим пропонуємо перейти до розгляду сутності та ролі механізму.

Сутність – це спосіб формування предмета, його внутрішній взаємозв'язок і його місце, його функція в складі тієї чи іншої системи [1, с. 215]. Відповідно до цього визначення розглянемо його компоненти через призму механізму.

Предметом механізму господарсько-правового регулювання водного транспорту є механізм господарсько-правового регулювання який за способом формування має правовий характер.